

BRIGÁDNIKOM TRATE MLÁDEŽE

Bratislava 1. apríla 1948

Drahí priatelia brigádnici!

Blahoželám Vám k Vášmu rozhodnutiu postaviť Trať mládeže a odovzdať ju ako dar mladých slovenských ľudí Republike. Dvojakého druhu je tento dar, ktorý Republike idete dávať: samotná trať Vaša a práca Vaša na nej. Trať Vaša bude na úžitok národu i štátu nášmu, no ešte väčšmi treba ceniť prácu Vašu na nej, pretože tá sama naučí Vás mnohému a zjednotí Vás pre spoločný cieľ. A tak teda všetkým Vám, mladí robotníci, učni, študenti, chlapci i dievčatá, želám v tejto práci mnoho zdaru. Nech Vám pri práci nestvrdnú iba ruky, ale stvrdne i Vaše presvedčenie, že ste ako mládež ostatných slovenských národov, ktorá sa prejavila v obdobných podujatiach, predvoj všetkej mládeže sveta.

Váš
L. Novomeský

Organizácie Zväzu slovenskej mládeže sa rozhodli prevziať zaostávajúcu stavbu železničnej trate Hronská Dúbrava—Banská Štiavnica. Brigádnici (spočiatku učni, potom v lete aj stredoškóľáci a vysokoškóľáci) začali na „svojej“ trati pracovať začiatkom apríla 1948, po slávnostnom výkope predsedu SNR K. Šmidkeho (5. IV.). Pracovali zadarmo a po odrobenej smene sa venovali kultúrnej a telovýchovnej činnosti. Trať mládeže v dĺžke 20,2 km slávnostne otvorili už 29. X. 1949 za účasti prezidenta K. Gottwalda a ďalších najvyšších straníckych a vládnych predstaviteľov.

Povereník školstva sa neuspokojil s oficiálnym, dalo by sa povedať, zdvorilostným listom priekopníkom nových foriem mládežníckej činnosti. Keď sa dozvedel o určitých neporiadkoch na stavbe, poslal na Trať mládeže splnomocnenca PŠO. Splnomocnenec mu 12. VI. 1948 predložil správu, podľa ktorej sa celková situácia TM zlepšila priamym zásahom ÚV KSS a Ústredia ZSM. Nevyhovujúce osoby (nasadení štváči a provokatéri) pre-

pustili a nahradili inými. Po vyličení stavu správa predložila niekoľko požiadaviek. Novomeský poslal odpis správy generálnemu tajomníkovi KSS Š. Bašovanskému (15. VI.) a upozornil ho najmä na dve veci z nej: 1. na Hlavnom štábe brigád TM ustanoviť stáleho zástupcu ÚV KSS a ÚZSM, ktorým by podliehali všetci členovia štábu, 2. do každého tábora poslať politických komisárov KSS (najlepších tajomníkov) vo funkcii vedúcich výchovy. Ďalej ho prosil, aby sa Ústredný sekretariát vyjadril k veciam a vybavil potrebné. Súčasne urgoval „uskutočnenie nášho dohovoru, podľa ktorého generálny politický patronát nad Traťou mládeže mali prevziať: predseda SNR, ZP, povereník vnútra a zástupca Veliťstva 4. oblasti. Vec je zdravá, buď taký láskavý informovať ma, v akom štádiu sa teraz nachádza.“

Odpoveď Bašovanského ani iný materiál o Trati mládeže sa v povereníckom archíve nezachoval. Iba žiadosť učiteľ. akademie z Košíc, aby si mohli pomenovať brigádu jeho menom. Novomeský odpovedal 15. VII. 1948 o. i.: „Ak nemáte vhodnejšie pomenovanie a ak trváte na tomto rozhodnutí, nemám nič proti tomu, aby ste sa nazývali tak, ako ste si určili. Srdečne si Vás zdravím, prajem Vám veľa úspechov pri práci na Trati, tiež troška lepšieho počasia, než aké teraz máte a hlavne pookriatie pri práci, pri športe i pri vzdelávaní.“